

Curaat

Over zorg, welzijn en beroepsonderwijs in Groningen, Drenthe en Noord-Overijssel

**Rondetafelgesprek over
mbo-actieplan 2011-2015**

S-factor in de praktijk

**Minder schooluitval door
Gilde projecten**

Inhoud

Colofon

'De eerste klap is een daalder waard'

Voorwoord van Jelly Zuidersma,
programmamanager Het Stagebureau Expertisecentrum

S-factor in de praktijk

Een update over de interne audit, onderzoek door hbo-studenten,
bijeenkomst 'toekomstperspectief verzorgende en verpleegkundige'
en het congres 'De S-factor, dat zijn wij zelf!'

Experts over het mbo-actieplan 2011-2015

Rondetafelgesprek met Guus Raats, Inge Biesbroek, Jan Alkema,
Gerda Boersema en Hans Werkman onder leiding van Jelly Zuidersma

ZINN-Gilde: praktijkleren met korte lijnen en minder uitval

Leerlingen, werkbegeleider en docenten over leren binnen een Gilde project

vmbo Carrrousel Assen: koppeling praktijk en theorie

Gesprek met docenten van Dr. Nassau College en CS Vincent van Gogh

Nieuws en agenda

Amanda Kruise: ZorgTopper 2011 en vraag/aanbod stageplaatsen

Op de cover: Guus Raats

Guus Raats is directeur van het Alfa-college, regio Groningen. Het Alfa-college is een christelijk ROC voor Noord- en Oost-Nederland en verzorgt middelbare beroepsopleidingen in Groningen, Hoogeveen, Hardenberg, Emmen, Assen en Leek. Daarnaast verzorgt het Alfa-college bedrijfsopleidingen, cursussen en EVC-trajecten.

Guus Raats nam deel aan het rondetafelgesprek dat Curaat organiseerde over het mbo-actieplan 2011-2015. Zie verder op pagina 6.

Curaat bevat artikelen over de arbeidsmarkt in de zorg- en welzijnsector en het bijbehorende beroepsonderwijs in de regio Groningen, Drenthe en Noord-Overijssel. Daarnaast bevat Curaat regionaal nieuws van kenniscentrum Calibris en berichten over de projecten vmbo Carrousel en S-factor. Curaat verschijnt tweemaal per jaar en wordt uitgegeven door Provo '97. Provo '97 is de coöperatieve vereniging van het Verplegende en Verzorgende beroeps-onderwijs.

Redactie

Jelly Zuidersma, hoofdredactie (Provo '97 / Het Stagebureau Expertisecentrum)
Elvira Coffetti (Het Stagebureau Expertisecentrum)
Gerda Boersema (Calibris)
Detty Brink (vmbo Carrousel Groningen & Drenthe)

Contactadres

Heeft u tips of wilt u reageren? Neemt u dan contact op met Het Stagebureau Expertisecentrum. Telefoon 050-575 7475. E-mail: info@hetstagebureau.nl.

Vormgeving en druk

bureauDRP
Fotografie
Jan Buwalda

Strip

Hans Huisjes

'De eerste klap is een daalder waard'

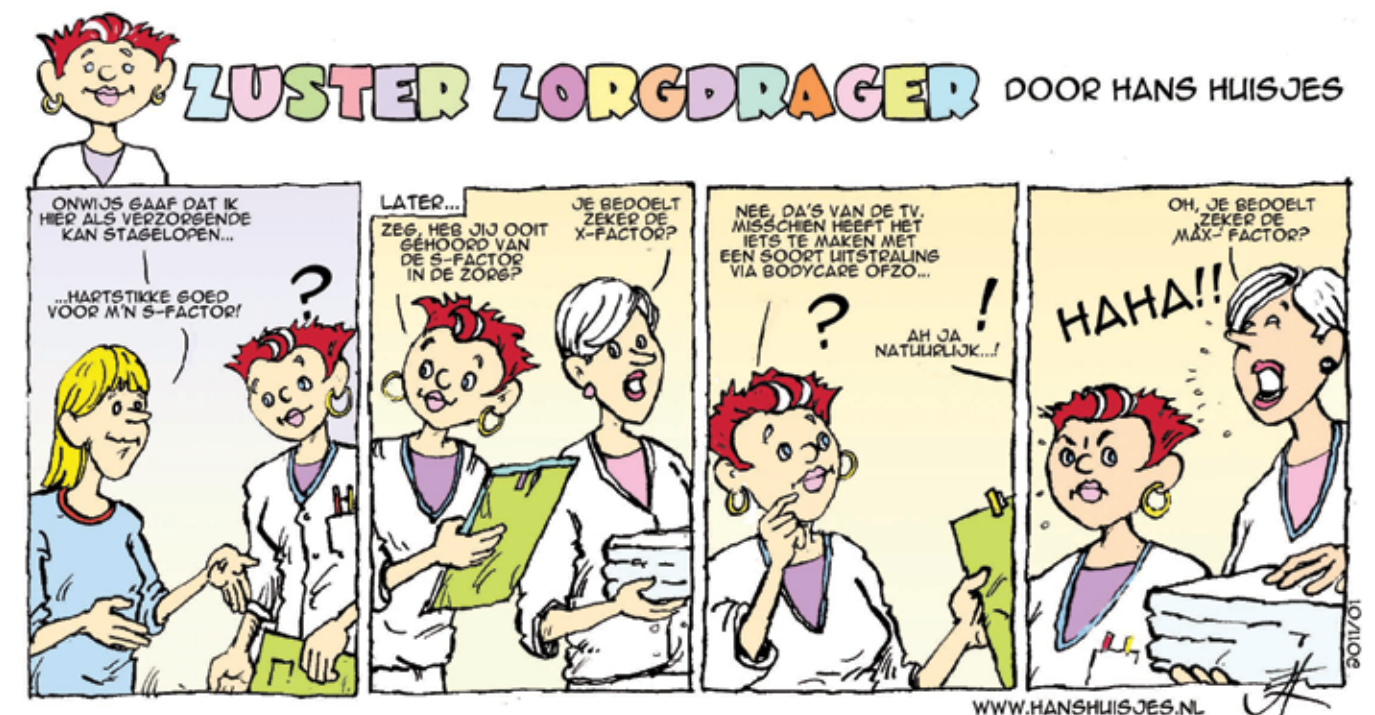
Dat zei een praktijkopleider tijdens een gezamenlijke bijeenkomst met stagedocenten. Die bijeenkomst, waar diverse instellingen en scholen uit Groningen, Drenthe en Noord-Overijssel vertegenwoordigd waren, was bedoeld als wervingsactie om het tekort aan stageplaatsen voor de opleidingen Verzorgende en Verpleegkundige op te lossen. Genoemde praktijkopleider bood toen twintig extra stageplaatsen aan. De extra stageplaatsen waren niet alleen mogelijk gemaakt door aanvullende subsidiemogelijkheden, maar waren vooral een reactie op de gezamenlijke wervingsactie van de scholen zelf.

Samenwerken en samen optrekken vraagt om een goede afstemming tussen scholen onderling en tussen scholen en werkveld, zowel op coördinerend als op strategisch niveau. Juist dan kun je inspelen op veranderende wet- en regelgeving en innoveren op momenten wanneer dat nodig is.

In de praktijk zien we dat investeren in samenwerking onder druk staat. Niet altijd en niet door iedereen wordt de (directe) noodzaak gevoeld. Dat is jammer, want om vooruitgang én resultaten te blijven boeken, is het van belang dat we in onze regio informatie blijven delen, dat we tot gezamenlijke meningsvorming komen en dat we waar nodig gezamenlijk actie ondernemen.

Curaat wil daarvoor een podium zijn. In dit nummer besteden we daarom aandacht aan het actuele en veelbesproken mbo-actieplan "Focus op vakmanschap 2011-2015", dat begin dit jaar door het kabinet werd gepresenteerd. Curaat sprak erover met experts uit het vmbo, mbo en hbo tijdens een rondetafelgesprek. Ik hoop dat het artikel over het mbo-actieplan en ook de andere artikelen in deze Curaat u inspireren om in gesprek te gaan én te blijven.

Namens de redactie, Jelly Zuidersma

S-factor: audit, onderzoek, mindmap en congres

De S-factor bestaat 1,5 jaar; het project is op de helft. In dit artikel informeren we u over de audit die begin dit jaar werd georganiseerd en over het onderzoek dat studenten van de Hanzehogeschool Groningen voor de S-factor uitvoeren. Verder in dit artikel een terugblik op de bijeenkomst 'Toekomstperspectief Verzorgende en Verpleegkunde' en een vooruitblik op de conferentie 'De S-factor, dat zijn wij zelf'.

Auditors positief over S-factor

Op 1 februari jl. vond er een interne audit plaats over de S-factor. Daarin stonden twee vragen centraal: hoe gaat het en wat moet er gebeuren om het project succesvol af te sluiten? Tijdens de auditdag, bijgewoond door alle stuurgroep- en werkgroepleden van de S-factor, liet dagvoorzitter Jan Geurts, zelfstandig onderzoeker, adviseur Beroepsonderwijs en oud-lector Pedagogiek van de Beroepsvorming Haagse Hogeschool de aanwezigen hun visie geven op de voortgang van het project. Ook gaven studenten van de Hanzehogeschool Groningen een

presentatie over hun onderzoek naar de behaalde resultaten tot nu toe. Lees meer over het onderzoek verderop in dit artikel.

De audit-deelnemers bleken positief te zijn over de voortgang van de S-factor: het project verloopt voorspoedig en de bewaking van de resultaten gaat goed. Ook het eigenaarschap en de kaders van de ontwikkelde producten en processen is goed geregeld. Daarnaast zeiden de audit-deelnemers positief te zijn over het feit dat de interventies van de S-factor door middel van onderzoek op de voet worden gevolgd.

Tijdens de interne audit gaven de stuurgroep- en werkgroepleden ook adviezen aan de projectleiding voor het vervolg van het project. Kort samengevat zijn die adviezen: voorkom een te enge instrumentele insteek, werk het beroepsbeeld kwalitatief sterker uit met beroepsbeelden en vakmanschappen, ga je focus- en beperken op wat goed werkt in de praktijk en betrek de deelnemers daarbij. Het volledig verslag van de audit staat op www.hetstagebureau.nl.

‘Focus op wat goed werkt’

Foto's: Jan Buwalda

Onderzoek naar doorstroom vmbo-mbo-hbo

Eén van de doelen van de S-factor is het opzetten van een onderzoeksinstrument waarin de betrokken deelnemers, begeleiders en managers periodiek bevraagd worden naar de doorstroom tussen vmbo, mbo en hbo. Bij die doorstroom is bijvoorbeeld het kunnen creëren van beroepsbeelden en opleidingsbeelden een belangrijk thema.

Studenten van de Hanzehogeschool Groningen ondersteunen de S-factor bij dit onderzoek. In een eerdere editie van Curaat (nummer 1, jaargang 2010) was al te lezen dat er onderzoek is gedaan onder hbo-studenten naar de overgang van mbo naar hbo. Inmiddels hebben vier studenten, Hans Meulenkamp, Esther Pruijm, Irene Ritsema en Marieke Langes, dit onderzoek voortgezet en afgerond. Zij richtten zich niet alleen op de overgang van mbo naar hbo, maar ook op de overgang van vmbo naar mbo en op (pilot)projecten binnen het vmbo en mbo. Het onderzoek ging in op de deelnemers van de verschillende projecten. Op www.hetstagebureau.nl kunt u het onderzoeksverslag van de studenten lezen.

Op dit moment analyseren vier nieuwe studenten twee deelprojecten van de S-factor: een nieuw stagemodel dat in het UMCG wordt geïmplementeerd en het gebruik van het portfolio in de regio Noord-Holland. De studenten richten zich specifiek op de rol van de begeleiders.

Bijeenkomst 'Toekomstperspectief Verzorgende en Verpleegkundige'

Op 10 februari jl. organiseerde de S-factor de bijeenkomst 'Toekomstperspectief Verzorgende en Verpleegkundige' bij GGZ Drenthe in Beilen. De 76 deelnemers maakten in die bijeenkomst samen een 'mindmap' waarmee ze recente ontwikkelingen in de verschillende branches in kaart brachten. De mindmap zal worden gebruikt voor het branchespecifieke deel in het Kwalificatiedossier van de S-factor.

Tijdens de bijeenkomst werd bezoekers gevraagd wat zij belangrijk vinden binnen het vakgebied Verzorging en Verpleging. Het thema dat zij voornamelijk naar voren brachten was de wens tot meer onderlinge samenwerking tussen studenten en begeleiders en tussen onderwijs en werkveld. Niet alleen rond examinering of het ontwikkelen van modellen, maar ook rond informatie-uitwisseling en samenwerking tussen studenten van verschillende niveaus en leerjaren en tussen begeleiders van onderwijs en werkveld. Daarnaast vinden de deelnemers de ontwikkeling van modellen per branche en de inzet van branchespecifieke klassen in samenwerking met het werkveld, belangrijke ontwikkelpunten. De deelprojectleiders van de S-factor gaan, samen met vertegenwoordigers van de branches, verder aan de slag met de mindmap en de vele aanbevelingen.

De mindmap kunt u downloaden op www.hetstagebureau.nl.

Joke de Jonge, manager Team Verzorgende, Noorderpoort

Vooraankondiging conferentie 7 juni a.s.

Op 7 juni a.s. organiseert de S-factor, net als in 2010, een regionale conferentie getiteld 'De S-factor, dat zijn wij zelf'. Tijdens het congres kunnen deelnemers collega's ontmoeten, workshops volgen en zich laten informeren over alle ontwikkelingen van de S-factor. De workshops worden verzorgd door vertegenwoordigers uit Groningen, Drenthe, Noord-Overijssel en Noord-Holland. De workshopleiders uit Noord-Holland presenteren nieuwe producten en processen die gericht zijn op het 'binnenschoolse', zoals portfolio's en proeven van bekwaamheid. Op www.hetstagebureau.nl kunt u informatie over het programma en een aanmeldingsformulier vinden. De resultaten van de conferentie worden na afloop ook op de website gepubliceerd.

Elvira Coffetti | Het Stagebureau Expertisecentrum / projectmedewerker S-factor

S-factor: een praktijkvoorbeeld

Bij de keuze van een studie en profiel spelen opleidings- en beroepsbeelden een grote rol. Veel jongeren hebben daar geen goed beeld van, ook niet van de tijd ná hun studie. Het Forensisch Psychiatrisch Centrum (FPC) Dr. S. Van Mesdag in Groningen heeft binnen de S-factor een model ontwikkeld om mbo-leerlingen te laten kennismaken met de forensische psychiatrie. Onlangs werd dit model in praktijk gebracht. Van Mesdag ontving derde- en vierdejaars studenten van de afdeling mbo-V van Noorderpoort in Groningen. De studenten moesten vooraf een interview voorbereiden en kregen een rondleiding en informatie over ziektebeelden, behandelmethodieken en stagemogelijkheden. Na afloop moesten ze op school een presentatie geven aan hun medestudenten. Deze presentatie werd bijgewoond door een medewerker van Van Mesdag.

In de S-factor (de S is van Succes) werken twee samenwerkingsverbanden samen: het samenwerkingsverband Noord-Holland (Flexibele Zorgkolom) en het samenwerkingsverband Groningen, Drenthe en Noord-Overijssel (Het Stagebureau Expertisecentrum). Bij de S-factor zijn praktijkinstellingen, Calibris, vmbo, mbo en hbo betrokken. Zij werken samen om te zorgen voor succesvolle leerloopbanen voor deelnemers van de opleidingen zorg en welzijn.

Experts in gesprek over nieuw mbo-actieplan

Begin 2011 presenteerde het kabinet het mbo-actieplan 'Focus op vakmanschap 2011-2015'. In het mbo-actieplan staan verbeterdoelen die niet alleen van invloed zijn op het mbo, maar ook gevolgen hebben voor het vmbo, hbo en het werkveld. Minister Van Bijsterveldt schrijft onder meer: 'In de afgelopen periode is er de nodige zorg over het mbo geweest. Er waren klachten over uitval van lesuren en soms waren examens van onvoldoende kwaliteit.'

Voor Curaat was het mbo-actieplan aanleiding om experts uit de regio uit te nodigen voor een rondetafelgesprek. De deelnemers kregen ter voorbereiding een aantal thema's en discussiepunten over het mbo-actieplan voorgelegd. Met daarbij de vragen: wat is jouw mening hierover en wat zal de impact op de regio zijn. Aan tafel: Hans Werkman, ad-interim directeur vmbo CSG Augus-

tinuscollege in Groningen, Jan Alkema, docent verpleegkunde hbo-v en Inge Biesbroek, teamleider hbo-v van de Hanzehogeschool Groningen, Guus Raats, directeur Alfa-college, regio Groningen en Gerda Boersema, bedrijfsadviseur van Calibris. Het gesprek werd geleid door Jelly Zuidersma, programmamanager van Het Stagebureau Expertisecentrum.

Wat is je algemene indruk van het mbo-actieplan? Wat vind je van de doelen die het kabinet voor ogen heeft?

Jan Alkema: 'Ik vind het positief dat het gericht is op kwaliteit en efficiency en het verstevigen van de relatie met het werkveld. De mbo-opleiding verkorten naar drie jaar vind ik zorgelijk, ik denk dat de aansluiting naar het hbo nog lastiger wordt. De rol van het werkveld vind ik erg sterk geprofileerd. Het werkveld

is van groot belang voor het onderwijs, maar scholen moeten in het kader van beleid een eigen richting bepalen. Het gaat niet alleen over vakinhoudelijke zaken of meer handen aan het bed, kwaliteit en innovatie zijn minstens zo belangrijk.'

Hans Werkman: 'Binnen het vmbo zie je een tendens naar óf smalle óf brede onderwijsprogramma's. Smal betekent dat leerlingen vroeg kiezen, zoals in de Vakcolleges. Maar je ziet nu dat juist die brede, intersectorale, programma's toenemen. Ik zelf vind dat vmbo-leerlingen niet te vroeg richting vakinhoud moeten gaan. We weten uit ervaring dat dat leidt tot ongelijkheid later. Wat in het actieplan staat over doorlopende leerlijnen onderschrijf ik, maar als dat heel smal is, dan ben ik benieuwd of het werkt.'

Gerda Boersema: 'Met de algemene doelstellingen van het mbo-actieplan is Calibris het eens. Zoals het verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs, het verbeteren van de afstemming van het onderwijs op de vraag van het werkveld, het verhogen van de efficiëntie en het verbeteren van doorstroom naar een vervolgopleiding. De vraag is of, en in welke mate, de voorgestelde acties ook daadwerkelijk bijdragen aan het realiseren van die doelstellingen. In het algemeen denk ik dat de voorgestelde maatregelen dat niet doen. Wat voor mij eruit springt is dat er geen onderscheid wordt gemaakt tussen de opleidingen, maar niveau 1 is totaal anders dan niveau 4. En ik schrik van de enorme inperking van het aantal voorgestelde stage-uren. Ik vraag me af: krijgt de praktijk wel de plaats die het verdient in het beroepsonderwijs?'

Guus Raats: 'Ik was blij verrast toen ik het actieplan las. De positie van het mbo wordt op de kaart gezet. De afgelopen jaren is de waardering voor het mbo onder druk komen te staan. Ten onrechte, maar er zijn wel zaken die aangepakt moeten worden. Dit actieplan prikkelt om die handschoenen op te nemen. Tegelijkertijd is er ook rust nodig. In dit plan wordt een vereenvoudigde kwalificatiestructuur aangekondigd, terwijl de oude nog niet ingevoerd is.'

Waarom moet het mbo veranderen? Wil de overheid meer sturen op kwaliteit? Moet het rendement omhoog? Heeft het een financiële reden?

Guus Raats: 'Ik denk dat al die punten aan de orde zijn. De waardering voor het mbo speelt een rol en ook het herwinnen van vertrouwen. En ja, er moet bezuinigd worden, maar het mbo krijgt er in de onderwijsbegroting ook geld bij. Ik denk dat vooral de regio's en de scholen onderling gedwongen worden om doelmatiger te zijn en daar afspraken over te maken, samen met het werkveld. Dat er geïnvesteerd moet worden in de kwaliteit van het onderwijs en de docenten, is evident. Het is mooi dat daar ruimte voor blijft. Bij het Alfa-college hebben we de afgelopen jaren gewerkt aan het verhogen van de kwaliteit en profes-

sionaliteit van de docenten. We hebben veel bereikt, maar als ik nu terugkijk op de resultaten, dan ben ik er nog niet helemaal tevreden over. Met dit actieplan houdt de overheid ons opnieuw een spiegel voor.'

Jan Alkema: 'Binnen het hbo merk ik dat als docenten relevante praktijkervaring hebben, de informatie bij studenten goed beklijft. Maar juist die koppeling, praktijk en docenten, die mis ik in dit actieplan.'

De minister wil de opleidingsduur van niveau 4 verkorten van vier naar drie jaar. In het plan ontbreekt de visie van de branche daarop. Wat vind je daarvan?

Jan Alkema: 'Ik denk dat die afstemming en korte lijnen met het werkveld juist onontbeerlijk zijn. Uit het verleden weten we dat het belangrijkste is dat de branche een grote stem heeft in de inrichting van de opleiding. En dat is goed en logisch, de markt verandert snel, dat is voor dagopleidingen nauwelijks te volgen.'

Gerda Boersema: 'Het lijkt me onmogelijk de nominale opleidingsduur te verkorten zonder te snijden in de inhoud van het kwalificatiedossier. Daardoor treedt er een verslechtering op van de afstemming van het onderwijs op de vraag van de arbeidsmarkt. Calibris voorziet vooral problemen bij de opleiding Verpleegkunde, omdat door deze maatregel het onmogelijk is te voldoen aan de eisen die de wet BIG stelt.'

Guus Raats: 'Het mbo is best ingewikkeld ingericht. Er zijn te veel opleidingen die nauwelijks van elkaar verschillen. In de zorg valt dat overigens mee. Mijn mening is: zorg dat leerlingen breed instromen en bied een brede mbo-opleiding aan. Maak specialisaties mogelijk voor die leerlingen die weten wat ze willen. Op dit moment hebben we ons onderwijs zo ingericht dat het aanbod voor iedereen gelijk is. Ik zou liever breed beginnen en in de loop van de opleiding specialiseren. De ene leerling doet dat sneller dan de ander.'

Hans Werkman: 'Je kunt inderdaad de opbrengst en kwaliteit verhogen als je het meer personaliseert en meer maatwerk biedt.'

Inge Biesbroek: 'We zien dat vanuit instellingen een specifieke, flexibele vraag komt. Dat aanbod sluit niet of nog niet aan bij de wens van de student. Het is dus de uitdaging deze aspecten bij elkaar te brengen om ze kansrijk te laten zijn.'

Het kabinet vindt dat mbo-opleidingen en de verschillende niveaus zich meer van elkaar moeten onderscheiden. Verwacht jij dat er meer opleidingen komen voor een bepaald beroep?

Hans Werkman: 'Die vraag naar meer onderscheid is volgens mij vanuit het werkveld gesteld. Ik interpreteer het onderscheid als een middel naar meer doorstroommogelijkheden. Ik vind de

Vlnr: Hans Werkman, Guus Raats, Jelly Zuidersma, Jan Alkema, Gerda Boersema. Inge Biesbroek ontbreekt op de foto. Foto's: Jan Buwalda

Jan Alkema en Gerda Boersema

doelstellingen voor het vmbo goed. Meer onderscheid tussen niveaus en instroomeisen betekent dat je leerlingen meer kunt sturen. Wat ik in het actieplan mis, is dat doorstroom wordt gezien als overdracht, maar ik vind dat het meer moet zijn dan alleen leerlingen bij het mbo afleveren. Ik vind, je moet als vmbo en mbo samen verantwoordelijk zijn voor het geheel. Het moet minder over momenten gaan, maar meer over de praktische uitvoering. Dat heeft niet zo zeer iets te maken met geld. Ik zie dat het vooral onbekendheid is bij het management hoe je zo'n proces kunt inrichten. Verder denk ik dat de maakbaarheid van dat verkorte mbo-traject lastig wordt. Je kunt het op papier wel geregeld hebben, maar leerlingen hebben een bepaalde opleidingsduur nodig voor het ontwikkelen van sociale en andere vaardigheden.'

Jan Alkema: 'In het actieplan wordt beoogd dat intensivering van de mbo-opleiding leidt tot betere kwaliteit. Ik vraag me dat af. De leerling moet er aan toe zijn. Op het hbo krijgen we veel havo-leerlingen; die zijn heel jong en verrast wat ze in het hbo tegenkomen.'

Inge Biesbroek: 'Tijd hoeft geen betekenis te hebben mits je durft te kijken naar de kwaliteit van de leerlingen zelf. We moeten het lef hebben om ook daar eens iets over te vinden.'

Guus Raats: 'Iemand die niveau 4 in drie jaar aankan, die kan wellicht ook het hbo doen. We zijn daar met elkaar veel te weinig alert op. Ook over de doorstroom binnen het mbo moeten we helderder zijn. Een leerling heeft nu recht op doorstroom; het is goed dat daar voorwaarden aan gesteld worden.'

Gerda Boersema: 'Er moeten beslist niet nog meer opleidingen komen. Ik vind: zorg dat opleidingen hun eigen karakter houden en waardeer die opleiding niet alleen als doorstroommogelijk-

heid maar ook als eindniveau. Nu hoor ik weleens dat iemand die besluit te gaan werken en niet doorstroomt van niveau 2 naar 3, dat ervaart als iets minderwaardigs.'

Inge Biesbroek: 'Het is inderdaad vreemd waar dat aspect vandaan komt en waarom dat in de afgelopen jaren is toegenomen. Het geldt ook voor de havo en het vwo, daar is het ongebruikelijk en zelfs not done als je respectievelijk voor het mbo of hbo kiest.'

De minister wil een nieuwe mbo-opleiding niveau 1 met een drempelloze instroom en instroomeisen voor niveau 2. Wat zijn daar de gevolgen van en wat betekent dat voor bijvoorbeeld de Vakcolleges?

Hans Werkman: 'De Vakcolleges zitten dicht op de werkpraktijk en dat is goed. Ik zie kansen als er niet te veel nadruk wordt gelegd op sorteren in de onderbouw maar juist verdiepen in bovenbouw en mbo. Dat zie je bijvoorbeeld in de sector techniek waar leerlingen bij bedrijven in dienst genomen worden en daar het vak leren. Dan is er verdieping bij de overstap naar het mbo. Tegenwoordig worden de Vakcolleges gezien als een 'merk', meer dan 'vmbo intersectoraal', maar inhoudelijk zie ik tussen beide opleidingen veel overeenkomsten. Bij beide varianten liggen er kansen als je de verbinding legt met arbeidsmarktrelevantie. Wat ik goed vind aan de Vakcolleges is dat ze hogere eisen aan de leerlingen stellen. Je ziet dat docenten lage verwachtingen hebben van leerlingen in het vmbo. Het Vakcollege, maar ook de brede programma's, breken daarmee. De opbrengst van en de verwachtingen aan leerlingen binnen het vmbo kan omhoog.'

Het kabinet wil de huidige 30+ regeling aanpassen, zo staat in het mbo-actieplan. Een student die de opleiding dan niet kan betalen, moet op zoek naar een werkgever die de opleiding in het derde jaar wil bekostigen. Wat vind je van die aanpassing?

Gerda Boersema: 'Ik ben blij dat het kabinet het aanvankelijke voorstel heeft ingetrokken. Maar ik ben er nog niet gerust op want het is slechts een andere manier van rekenen, van vestzakbroekzak. De eerste twee jaar zijn nu nog redelijk betaalbaar, maar hoe wordt het vanaf het derde jaar?'

Inge Biesbroek: 'Een gevolg van deze aanpassing is dat je wel doorstromers bereikt, maar niet de switchers. In het hbo zien we dat al. We merken dat we het beste mensen kunnen opleiden die al in de zorg werken. Het gevolg zal zijn dat een grotere groep studenten alsnog afhaakt als ze geen werkgever vinden die achter de opleiding staat.'

Guus Raats: 'Ik mis in het actieplan het aspect 'leven lang leren'. Er valt namelijk best wat te zeggen voor de verkorting van de mbo-opleiding als je op latere leeftijd, na een tijdje werkervaring, blijft doorleren.'

Wat is volgens jou dé uitdaging voor onze eigen regio naar aanleiding van dit actieplan?

Guus Raats: 'Kleinschalige regionale leer-/werkprojecten, zoals de Gilde-projecten bij ouderenzorg en kinderopvang, dat vind ik goede ontwikkelingen. Het Alfa-college werkt daarmee met diverse partijen samen.'

Jan Alkema: 'Innovatie binnen de zorg en het scherp houden van de contacten tussen onderwijs en het werkveld vind ik dé uitdaging.'

Gerda Boersema: 'Ik vind het belangrijk dat mensen van elkaar blijven leren. Ik zie in het werkveld een generatiekloof ontstaan. Ik hoor mensen zeggen dat die nieuwe technische ontwikkelingen voor hun niet meer zo hoeft. Verder vind ik de uitdaging om jongeren te interesseren voor de Zorg en dat stage-uren erkend worden als volwaardige onderwijsuren.'

Inge Biesbroek: 'De belangrijkste uitdaging is hoe je ervoor zorgt dat vraag en aanbod bij elkaar komen. De leervraag van de leerling en de werkvraag uit het veld, die moeten we als onderwijs en werkveld bij elkaar brengen en daarover moeten we in gesprek. Ook een gesprek als dit is zeer nuttig en voor herhaling vatbaar.'

Hans Werkman: 'Ik pleit voor een gezamenlijke aanpak, bijvoorbeeld in kleinschalige, regionale projecten. En die gezamenlijke aanpak gaat wat mij betreft veel verder dan afstemming alleen.'

Jelly Zuidersma en Detty Brink | redactie Curaat

Actieplan mbo 'Focus op Vakmanschap 2011-2015'

In februari 2011 verscheen het mbo-actieplan 'Focus op Vakmanschap 2011-2015' van onderwijsminister Marja van Bijsterveldt. In het mbo-actieplan staan maatregelen die gericht zijn op het verhogen van de kwaliteit, het vereenvoudigen van het bve-stelsel en het verbeteren van de besturing en de bedrijfsvoering. Na publicatie stuitte vooral het bezuinigingsvoorstel van de 30 plus-regeling op verzet. De minister heeft dat voorstel inmiddels aangepast.

Een greep uit de belangrijkste voorstellen uit het mbo-actieplan:

- aantal lesuren verhogen van 850 naar 1000 in het eerste jaar met een maximum aantal BPV
- opleidingen verkorten van vier naar drie jaar
- onderwijspersoneel verder professionaliseren
- kwalificatiestructuur herzien en vereenvoudigen
- het aanbod van beroepsopleidingen afstemmen op behoefte regionaal bedrijfsleven
- samenwerking vmbo-mbo stimuleren, financiële impuls voor Vakcolleges
- niveau 1 wordt entreeopleiding, is toegankelijk voor leerlingen zonder afgeronde vooropleiding
- drempelloze instroom niveau 2 vervalt
- bestuur verbeteren
- bekostigingsmodel moderniseren
- 30 plus-regeling 2 jaar bekostigen, eigen bijdrage verhogen, hogere fiscale aftrek voor meefinancierende werkgevers

Hans Werkman (links) en Guus Raats

Het ZINN-Gilde: kortere lijnen en minder uitval

Binnen Het ZINN-Gilde, een project voor stageplaatsen voor de opleiding Zorghulp niveau 1, zijn 17 zorghulpen elke dag enthousiast bezig met hun opleiding. Het ZINN-Gilde is gevestigd in ouderenzorg-centrum Patrimonium in Groningen. Samen met het Alfa-college is ZINN in 2010 met dit Gilde gestart. Het project wordt mede gefinancierd en ondersteund door Calibris, het Regionaal Actieplan Jeugdwerkloosheid regio Groningen Centraal en de provincie Groningen.

Ilse Alberts en Rianne Kugel, mbo-leerlingen van het Alfa-college, gaan elke dag met plezier naar Patrimonium, vertellen ze me. De stageopdrachten vinden ze gevarieerd en elke drie weken wordt er van afdeling gewisseld. In de huishouding worden deze Zorghulpen begeleid door Ineke Kloosterhuis, werkbegeleider en al die 33 jaar werkzaam bij Patrimonium. Het opleiden van jongeren is haar op het lijf geschreven. Ineke Kloosterhuis vertelt dat ze er eerst tegenop zag, omdat binnen het Gilde de leerlingen vier dagen per week aan haar zijde zijn. Maar ze vindt dat de leerlingen goed hun best doen en veel kennen en kunnen. Ze stellen haar veel vragen en de eerlijkheid gebiedt haar te zeggen dat ze soms zelf ook achter antwoorden aan moet. Daarnaast leert ze veel van de jongeren op het gebied van moderne elektronica en van hun taalgebruik. Haar mobiel heeft een update en ze weet wat chillen en een iPod is. “Je blijft er jong bij, we lachen heel wat af.”

Strenger dan op school

De docenten Jelly Zijlstra en Wieneke Trompert ervaren het docent-zijn in Het ZINN-Gilde als een welkome *move* in hun carrière als docent. Werken als docent binnen een Gilde betekent dat ze werken op de locatie van de zorginstelling zelf en dat is toch anders dan op school. “We voelen ons medeverantwoor-

delijk voor het Gilde en zien het bijna als een bedrijf in een bedrijf.” Ze betrappen zich erop dat ze strenger zijn dan op school. Ze spreken leerlingen eerder aan op hun gedrag omdat de omgeving andere eisen stelt. Beide docenten zijn tevreden over het resultaat tot nu toe, met name op het gebied van vakbekwaamheid en beroepshouding maken de leerlingen grote vorderingen en slechts één leerling is gestopt. De succesfactoren zijn vooral de korte lijnen, structuur, veel praktijk en de directe begeleiding. De docenten zijn ervan overtuigd dat er een derde van deze groep leerlingen uitgevallen zou zijn als ze niet opgenomen waren in dit Gilde project.

Dagelijks contact met docenten

Ineke Kloosterhuis herkent de voordelen die de docenten noemen. Ze vindt het prettig dat er dagelijks contact is met de docent. Is er iets wat niet goed gaat, dan wordt het direct besproken en opgelost, de werkbegeleider staat er niet alleen voor. Zijn er ook nadelen aan het gilde leren? Ilse en Rianne vertellen dat ze soms de leerlingen op school missen en Ineke Kloosterhuis zegt dat ze soms blij is dat er even een dag geen leerling is. Want leerlingen opleiden betekent zelf het voorbeeld geven, veel uitleggen en continu opletten.

Na diploma verder leren

Beide leerlingen zijn gemotiveerd om het diploma te halen. Ze willen daarna graag verder met de opleiding Helpende Zorg en Welzijn. Rianne: “Ik lig op koers en ik ben bij met mijn stageopdrachten. Ik word bij Patrimonium gewaardeerd en de docenten zien mij elke dag, dus het moet wel lukken.” Ineke Kloosterhuis is het ermee eens. Ze geeft Rianne een high five.

Gerda Boersema | Calibris

Vmbo Carrousel Assen koppelt theorie en praktijk

In de regio Assen doen de scholen Dr. Nassau College en CS Vincent van Gogh al jaren mee aan vmbo Carrousel. In die jaren hebben de scholen en de betrokken instellingen veel ervaring opgedaan en samen de Carrousel zowel organisatorisch als inhoudelijk steeds verder verfijnd. Curaat vroeg aan de coördinerende docenten van beide scholen wat die gezamenlijke aanpak precies inhoudt.

Aan het woord zijn Evelien Hoekstra, docent Zorg en Welzijn bij het Dr. Nassau College, Liesbeth Olthof, docent Nederlands en Maatschappijleer bij Dr. Nassau College en Inez Barmentloo, docent Verzorging en decaan bij CS Vincent van Gogh. Alledrie zijn vmbo Carrousel-coördinator.

Kwartje valt

Evelien Hoekstra: ‘Aan het begin van elk schooljaar maken we net als Vincent van Gogh een jaarprogramma voor de derde en vierde klas en stellen we vast wanneer we welk werkveld gaan behandelen. Die werkelden zijn verdeeld in blokken van 4 tot 6 weken en aan het eind van zo’n werkveld vindt er een Carrouselbezoek plaats. Het Projectbureau organiseert elk jaar twee vergaderingen met de instellingen en met beide scholen. In de ene vergadering plannen we alle bezoeken in, in de andere vergadering evalueren we. We zien dat de koppeling tussen theorie en praktijk voor de leerlingen goed werkt; het kwartje valt dan pas echt. Voor de leerlingen is gehandicaptenzorg of ggz opeens niet meer abstract of eng en antroposofische kinderopvang vinden ze eigenlijk best wel oké terwijl ze daar eerst flink wat commentaar op hadden. Op school sluiten we elk bezoek af met een reflectie en een klassikaal gesprek. En ook gedrag en houding komt telkens terug.’

‘Niveau leerlingen wordt vaak te laag ingeschat’

TL zelfde niveau als KB

‘Van onze school doen KB leerlingen (kaderberoepsgerichte leerweg, red.) aan vmbo Carrousel mee’, vertelt Evelien Hoekstra. Bij de instellingen merken we dat het niveau van de leerlingen vaak te laag wordt ingeschat. Er is een hardnekkig misverstand dat TL (theoretische leerweg, red.) hoger is dan KB, maar dat is onjuist. KB is hetzelfde als TL maar heeft alleen wat meer praktische vak-

ken. Vanuit beide leerwegen gaan de meeste leerlingen naar mbo niveau 3 of 4; van de TL-leerlingen van onze school ging in 2010 25% naar de havo, en het jaar daarvoor 32%.’

Inzet mbo stagiaires werkt goed

Liesbeth Olthof: ‘Dit jaar heb ik geen leerlingen in de klas die aan Carrousel meedoen en ik merk dat dat niet zo goed werkt. Het werkt het beste als je als Carrousel-coördinator ook een deel van de leerlingenbegeleiding doet. Wat ik goede Carrouselbezoeken vindt? Voor mij springt het bezoek bij ouderenzorg, bij Tienelswolde er uit. Daar mogen leerlingen meelopen met een medewerker en krijgen ze echt een beeld van een werkdag. Ook de inzet van mbo stagiaires vind ik goed. Mbo’ers staan dicht bij de belevingswereld van onze leerlingen en ze durven dan meer te vragen.’

Elkaar informeren over ontwikkelingen

Inez Barmentloo: ‘Ik beschouw het als enorme winst dat we via de Carrousel theorie en praktijk aan elkaar koppelen. De leerlingen worden ondergedompeld in een werkveld, ze denken er over na en doen dan praktijkervaring op. We onderhouden met de docenten van het Dr. Nassau College direct contact en beide scholen bezoeken dezelfde instellingen. Het werkt dan ook goed dat we samen die instellingen regelmatig ontmoeten. We informeren elkaar over ontwikkelingen in het onderwijs en het werkveld en de instellingen informeren elkaar over de programma’s.’

Meerwaarde door individuele ervaringen

‘Het Carrousellesmateriaal gebruiken wij op onze school niet, maar lesmateriaal voor de bovenbouw uit de Talentenmap’, vertelt Inez Barmentloo. De Talentenmap heeft lesmateriaal om een bezoek voor te bereiden, verwachtingen uit te spreken en voor reflectie. In de map leggen we alle ervaringen in het kader van loopbaanoriëntatie vast. Ik merk dat bezoeken waar leerlingen ook individueel ervaringen mogen opdoen het meest effectief zijn. Als je leerlingen uit dat groepsverband haalt, dan is de ervaring intenser. Dat gebeurt bijvoorbeeld goed bij Promens Care en ook bij ouderenzorg in Slingeborgh en bij GGZ Drenthe. Het directe contact dat leerlingen dan met cliënten hebben, is heel bijzonder. Hoe meer individuele momenten binnen een Carrouselbezoek, hoe meer waarde het voor de leerling heeft.’

Detty Brink | Projectbureau vmbo Carrousel Groningen & Drenthe

Op de voorgrond Rianne Kugel, Ilse Alberts en een medeleerling. Op de achtergrond Jelly Zijlstra, Ineke Kloosterhuis en Wieneke Trompert

Foto: Detty Brink

Effectstudie vmbo Carrousel afgerond

Onderzoeksbureau INTRAVAL heeft in opdracht van het Platform vmbo Carrousel Groningen & Drenthe een studie gedaan naar het effect van vmbo Carrousel. INTRAVAL onderzocht het keuzegedrag van vmbo-leerlingen en het uitval- en switchgedrag op het mbo. Kort samengevat luidt de conclusie dat het merendeel van de vmbo-leerlingen

door vmbo Carrousel een beter beeld krijgt van de beroepsmogelijkheden en dat zij daardoor een bewustere loopbaankeuze maken. Verder blijkt dat vooral leerlingen van de theoretische leerweg door mee te doen aan vmbo Carrousel minder switchen op het mbo. Een samenvatting van het rapport staat op www.vmbocarrousel.nl.

Nieuw Gilde bij ZonnehuisgroepNoord

Vanaf schooljaar 2011/2012 gaat er een nieuw Gilde in Noord-Nederland van start: Het ZonnehuisgroepNoord Gilde. In september beginnen 24 mbo-leerlingen Helpende Zorg/Welzijn van Noorderpoort met hun opleiding in ouderenzorgcentrum De Hoorn

in Marum en De Wierde in Grijpskerk. Calibris en het Regionaal Actieplan Jeugdwerkloosheid regio Groningen Centraal en de provincie Groningen maken ook deel uit van dit samenwerkingsverband.

Vraag en aanbod stageplaatsen

Opleidingscluster	Vraag	Aanbod
1 Zorghulp	115	49
2 Helpende 1e parttime	307	79
2 Helpende 2e parttime	822	754
3 Verzorgende/Verpleegkundige 1e/ 2e fulltime	96	96
3 Verzorgende/Verpleegkundige 1e jaars/ 2e jaars parttime	1106	785
4 Verzorgende/Verpleegkundige 2e jaars/ 3e jaars fulltime	90	70
4 Verzorgende/Verpleegkundige 2e jaars/ 3e jaars parttime	1.053	1.166
4 Verpleegkundige 3e jaars/ 4e jaars fulltime	600	608
5 Verpleegkundige hbo 2e jaars fulltime	301	217
5 Verpleegkundige hbo 2e jaars parttime	35	13
5 Verpleegkundige hbo 3e jaars fulltime	238	155
5 Verpleegkundige hbo 3e jaars parttime	14	9
5 Verpleegkundige hbo 4e jaars fulltime	340	307
5 Verpleegkundige hbo 4e jaars fulltime	20	9
Totaal	5.137	4.317

Bron: Stagematching 23-03-2011

Ondanks een hoger totaalaanbod voor schooljaar 2010/2011 (4263 plaatsen) is er een tekort aan stageplaatsen. Net als vorig schooljaar worden de tekorten bij de eerstejaars opleidingen Zorghulp en Helpende Zorg en Welzijn zoveel mogelijk opgelost door middel van plaatsen in stagegezinnen en stageplaatsen bij welzijnsinstellingen. Voor het tekort aan tweedejaars stageplaatsen Helpende wordt extra geworven in zorginstellingen. Het tekort aan plaatsen Verzorgende en Verpleegkundige, eerste- en tweedejaars, wordt deels opgelost door het

benutten van Verzorgende derdejaars en 4 Verpleegkundige tweedejaars parttime plaatsen. Daarnaast gaat een aantal stagiairs naar een fulltime variant, omdat instellingen wel tien weken een fulltime stagiair plaatsen maar niet twee parttime leerlingen. Voor de tekorten aan hbo tweedejaars en met name derdejaars stageplaatsen is een extra wervingsronde gestart.

Ellen van Zonneveld | Het Stagebureau
Expertisecentrum

Het Stagebureau Expertisecentrum

Hieronder een overzicht van de vergaderingen en bijeenkomsten van Het Stagebureau Expertisecentrum en de S-factor.

- 17 mei Kenniskring Beoordelen
- 19 mei Externe audit
- 24 mei Pilot Welzijn
- 27 mei DOSS
- 30 mei Zomerstage
- 30 mei SCO, niveau 1 en 2
- 1 juni Kraamzorg
- 7 juni Conferentie 'De S-factor zijn wij' (Assen)
- 7 juni Stuurgroepvergadering
- 8 juni Werkgroep Ziekenhuizen
- 9 juni Werkgroep 4
- 9 juni SCO niveau 3, 4, 5
- 9 juni Conferentie 'De S-factor zijn wij' (Alkmaar)
- 16 juni Werkgroep 1

Calibris

Meer informatie op www.calibris.nl

- 12 mei Dag van de Verpleging
- 12 mei Carrièrebeurs Zorg en Welzijn (Utrecht)
- 17 mei: Landelijke Conferentie Kraamzorg (Elst)
- 24 mei: Landelijke conferentie Leerafdelingen (Amersfoort)

Leerling Drenthe College ZorgTopper 2011

Amanda Kruijs, leerling van het Drenthe College in Assen, is verkozen tot Calibris ZorgTopper 2011. De ZorgTopper is een leerling verpleegkunde die uitblinkt in zowel beroepshouding als vakdeskundigheid. In oktober doet Amanda mee aan de WorldSkills-wedstrijd in Londen.

